

SINIF ÖĞRETMENLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Teachers' Opinions About Distence Education

Seda ARSLAN

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Entitisi, Sınıf Eğitimi Bölümü, Samsun/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6646-333X>

Mehmet DEMİRÖZ

Hanoğlu İlkokulu, mail: mehmetdemiroz4545@gmail.com Muş/TÜRKİYE

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6044-5744>

ÖZET

Çalışma COVID-19 sebebiyle yürütülen uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşlerini incelemek amacıyla yapılmıştır. Öğretmenlerden bu konuda derinlemesine bilgi almak amaçlandığı için nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Amasya ili merkezindeki özel okulda ve Muş ili Malazgirt ilçesindeki devlet okulunda görev yapan sekizer sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma kapsamında 6 açık uçlu sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve uygulanmıştır. Elde edilen veriler içerik analizi ile incelenmiş, kodlar ve temalar oluşturularak bulgular bölümünde sunulmuştur. Sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgulara göre uzaktan eğitimin yürütülebilmesi için teknolojik donanım ve veli desteği özel okulda yeterli düzeyde olduğu belirtilmiş, devlet okulu öğretmenleri tarafından ise yeterli görülmemiştir

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim, öğretmen görüşleri, teknoloji

ABSTRACT

This study was carried out to get the opinions of the primary school teachers about the distance education performed due to COVID-19. In this study, quantitative method was used to get the detailed views of the teachers. The study group consists of eight teachers working in private school in the city centre of Amasya and eight teachers working in public school in the Malazgirt district of Muş. A structured interview form consisting six open ended questions was developed and used. The obtained data were analyzed through content analysis. Codes and themes were created and presented in the findings section. As a result of the study, it was seen that technological equipment and parents' support were not found sufficient to maintain the distance education by public school teachers whereas they were considered sufficient by private school teachers.

KeyWords: Distence education, teacher' view, technology

1. GİRİŞ

İnsanoğlunun var oluşundan itibaren küçük adımlarla ilerlemeye başlayan teknoloji, günümüzde insanların merakları ve ihtiyaçları doğrultusunda hızla gelişmekte, her geçen gün var olana bir yenisi eklenerek ilerleyişini sürdürmektedir. Toplumlar, bu ilerleyişi sürdürmek ve dünya çapında önemli bir konuma gelebilmek için teknoloji alanında büyük yatırımlar yapmaktadırlar. Yapılan bu yatırımların sonucu olarak da ekonomi, bilim ve hatta COVID-19 salgınının sekteye uğrattığı alanlardan biri olan eğitim konusunda hem kendi toplumlarına hem de diğer toplumlara birçok katkı sunmaktadırlar.

Günümüzde bir ülkenin gelişmişlik kriterlerinden en önemlileri arasında kuşkusuz teknoloji üretme ve bilgiye ulaşma düzeyi bulunmaktadır. İçinde bulunduğumuz yüzyılda teknolojinin sunduğu imkanlar vasıtasıyla bilgiye ulaşmanın ne kadar kolay olduğu düşünülmeye başlanmıştır. Fakat bilgiye ulaşmanın bazı kesimler için ne kadar zor olduğu yaşadığımız şu süreç kapsamında kendisini fazlasıyla hissettirmiş durumdadır. Şad ve Arıbaş (2010), bir ülkede teknoloji üretme yeterliliği ve bilgiye ulaşma kolaylığı sadece telefon hatlarının sayısı ve internet kullanım oranları ile ilişkilendirilemeyeceğini, bunun yanında üretilen teknolojilere patent verme sayısı, araştırma geliştirme çalışmalarına ayrılan bütçe Ar-Ge'de çalışan kişi sayısı gibi faktörlerin de göz önünde bulundurulması gerektiğini belirtmiştir. Günümüzde gelişmiş

ülkelerin çoğunda bu sorunların aşıldığı görülürken gelişmekte olan ülkelerde hâlen internet ve teknolojik donanımların ulaşamadığı bölgeler bulunmaktadır.

Gelişmesini tamamlamış çoğu ülke teknoloji eğitimini okulöncesi dönemden başlatarak müfredatlarına dahil etmişlerdir. Hatta bu ülkelerde teknolojinin eğitime entegre edilmesi için önemli kuruluşlar bulunmaktadır (Şad ve Arbaş, 2010). Ülkemizde ise yürürlükte olan öğretim programında teknoloji okuryazarı bireyler yetiştirmenin önemi vurgulanmış, FATİH projesi gibi eğitimde teknoloji kullanımını ilerletmek adına önemli adımlar atılmış fakat bu girişimler istenilen ölçüde sonuçlanmamıştır. Teknolojinin müfredattaki yeri ise 3 ve 4 sınıflarda Fen Bilgisi dersi kapsamında; Bilişim Teknolojileri ve Yazılım, Teknoloji ve Tasarım dersleri adı altında ise ortaokul kademesinde varlığını sürdürmektedir (MEB, 2020). Ayrıca okullarda internet ve teknoloji donanımı açısından da yetersizlikler bulunmaktadır.

Yapılan çalışmalarda özellikle kırsal kesimlerde internet erişiminin sınırlı olması, okullarda yeterli donanımın olmaması, öğretmen yetersizlikleri ve tutumları öğrencileri teknolojik açıdan dezavantajlı konuma düşürmektedir (Atalay ve Anagün, 2014; Bauer ve Kenton, 2005). Günümüzde farklı gezegenlere ulaşımın sağlanabildiği bir teknoloji üretilmişken dünya üzerinde internet ve teknik donanımın ulaştırılamadığı bölgelerin olması ya bunun için gerekli finansal güce sahip olunmadığının ya da teknolojiye yeterli önemin verilmediğinin bir kanıtı niteliğindedir.

Tüm bu eksiklik ve aksaklıklara rağmen teknoloji, her alanda varlığını sürdürmesiyle ve hatta son gelişmelerle birlikte kişinin en temel haklarından olan eğitim alma hakkını da etkilemesi ile birlikte insan hayatının vazgeçilmez parçalarından birisi olma özelliği kazanmıştır. COVID-19 sebebiyle uzaktan eğitimin, eğitim sürecine entegre edilmesi ile teknoloji 1diğer tüm alanlarda olduğu gibi eğitim faaliyetlerinin de vazgeçilmez bir parçası olmuştur.

1.1. Uzaktan Eğitim Nedir?

Okullar, öğretmenlerin öğrencilere sunduğu eğitim öğretim faaliyetlerinin planlı bir şekilde yürütüldüğü öğrencilerin sosyal yönlerinin güçlenmesine yardımcı olan güvenli kurumlardır (Loukas, 2007). Eğitim, bireylerin toplumun standartlarına, inançlarına ve yaşam tarzına uyum sağlamasına katkıda bulunan tüm sosyal süreçlerdir. Ayrıca kişinin yaşamını sürdürdüğü toplumda değer gören yetenek, tutum ve diğer davranış biçimlerini geliştirdiği süreçlerin tümüdür. (Yapıcı ve Yapıcı, 2017). Bireyin hayatında sosyal ve kişisel gelişmeyi sağlayan eğitim ailede başlamakla birlikte kişinin yaşamının belirli bir bölümünde okul gibi kontrollü ortamlarda varlığını sürdürmektedir. Fakat COVID-19 gibi insanların bir arada olmalarının sakıncalı olduğu salgın hastalıkların baş göstermesi okullarda öğrencilerin bir arada eğitim almalarını engeller duruma gelmiştir. Hatta bu durum, eğitimin sadece okullarda, dört duvar arasında verilebileceği yaygın inancının da bir nebze olsun popülerliğini azaltmış ve uzaktan eğitim kavramını gündeme gelmesini sağlamıştır.

Bilgisayar ve internetin yaygın olmadığı dönemlerde mektup gibi iletişim araçları vasıtasıyla kullanılmaya başlanan uzaktan eğitim, öğrencilerin tek başlarına eğitim almalarını sağlamak amacıyla belirli bir sistem doğrultusunda hazırlanan ders programları ile yürütülen çalışmalara verilen addır (Eygü ve Karaman, 2013). Uzaktan eğitimin günümüzdeki kullanım amacını en iyi açıklayan tanımlardan bir diğeri ise İşman (2008) tarafından yapılan aynı ortamda bulunmayan öğretmen ve öğrencilerin eğitim teknolojileri ve posta vasıtasıyla eğitim öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmeleri şeklindedir. Yapılan tanımlardan da anlaşılacağı gibi geçmişte 1700'li yılların başında kullanılmaya başlanan ve mektup, radyo gibi iletişim araçları vasıtasıyla verilmeye başlanan uzaktan eğitim günümüzde bilgisayar ve internetle aktif bir şekilde kullanılmaya devam edilmektedir (Demir, 2014).

Okul ve diğer eğitim kurumlarında yüz yüze yürütülen eğitim öğretim faaliyetlerinin alternatifi olarak düşünülebilecek uzaktan eğitim bazı gelişmeler ve ihtiyaçlar sonucunda ortaya çıkmıştır. Ortaya çıkmasını gerektiren bu sebepler; küreselleşme ile birlikte ekonomik ve toplumsal ihtiyaçların yön değiştirmesi, çağımızda bilgi, sermaye ve işgücü gibi unsurların önüne geçerek ekonomik açıdan önemli bir hal alması, iletişim ve bilgisayar teknolojisinin hızla gelişmesi sonucu bilgiye ulaşma kolaylığından doğan doğru bilgiye ulaşma ihtiyacı, okulların dışında personel ve işçilerinde eğitime ihtiyaç duymaları ve uzaktan eğitimin maliyeti düşük olmasıdır (Kırık, 2014).

Uzaktan eğitimin de yüz yüze eğitimde olduğu gibi bir program dahilinde gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Bu programın tasarlanmasında dikkat edilecek hususlar hangi içeriğin ve ne kadarının verileceği, içeriğin düzenlenmesi, içeriğin aktarılacağı medyanın ve öğretim stratejilerinin belirlenmesi, dönüt alma

biçimlerinin saptanması ve ölçme değerlendirme işleminin nasıl gerçekleştirileceği şekilde belirtilmiştir (Koçer, 2001). Fakat özellikle ilköğrencileri için bir program dahilinde uzaktan eğitimle her ne kadar öğretim gerçekleştirilebiliyor olsa da eğitim vermek, bu kavramın tanımında da belirtilen sosyal bir süreç olması gerekçesi ile oldukça güçtür. Ayrıca 2005'den bu yana öğretim programlarında yer verilen yapılandırmacılık yaklaşımının getirdiği, öğrencinin kendi öğrenmelerinin sorumluluğunu alması görüşü gereği uzaktan eğitimin yürütülebilmesini mümkün kılabilir. Fakat bu yaklaşımın sadece programda kalmasının sonuçlarından biri olarak öğrenciler öğrenme faaliyetlerini organize etmekte zorlanmakta bu da özellikle ilköğrencileri için uzaktan eğitim uygulanmasını zorlaştırmaktadır.

1.2. Türkiye'de Uzaktan Eğitim

Türkiye'de uzaktan eğitim 1927 yılında okuryazar olmayan kesime okuma yazma öğretmek amacıyla gündeme gelmiştir. Fakat 1956 yılına kadar başlatılamamış sadece bir düşünce olarak kalmıştır. 1956 yılında temelleri atılmaya başlayan uzaktan eğitim 1962 yılında çeşitli sebeplerden dolayı okula devam edemeyen çocuklar ve mesleki gelişimini sağlamak isteyen öğretmenler için mektupla öğretim yoluyla uyulamaya geçirilmiştir. 1968 yılında TRT tarafından eğitici nitelikte programlar yayınlanmış 1973'de Film Radyo Televizyonla Eğitim Merkezi tarafından ilköğretim ve ortaöğretim kademeleri için eğitsel programlar yayınlanmıştır. 1981 yılında ise ilk üniversite düzeyinde uzaktan eğitim uygulaması olan Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Kurulmuştur. 192 yılında ise ilk açık öğretim lisesi 1998 yılında ise ortaokul öğrencileri için ilk açık ilköğretim okulu açılmıştır (Özbay, 2015).

Tübitak-ODTÜ Bülten İnternet Teknolojileri ve Uygulamaları Grubu İnterMat adında bir web sitesi geliştirerek uzaktan matematik eğitimi vermeye başlamışlardır. 2000'li yılların başında Gazi Üniversitesi meslek yüksekokulu kapsamında 3 farklı programda uzaktan eğitim uygulaması başlatarak öğrenci kabul etmiştir. Sakarya Üniversitesi de lisans derecelerini Web tabanlı uzaktan eğitimle vermeye başlamıştır (Arslan, 2015). Üniversitelerin yanı sıra bazı kamu kurumları ve özel sektörde de bireyin kişisel gelişimini destekleyen sertifika ve eğitimler vermek amacıyla uzaktan eğitim yapılmaktadır. Bu programlarla birlikte uzaktan eğitimin ayrıca yaşam boyu öğrenmeyi de desteklediği görülmektedir (Kaçan ve Gelen, 2020).

Türkiye'de uzaktan eğitim COVID-19 öncesine kadar Anadolu Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakülteleri gibi fakültelerle yüksek eğitim kurumlarında yaygın olarak kullanılmakta iken bu salgın hastalık sonrasında tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de kullanımı okulöncesi düzeyine kadar düşmüştür. İnternetin hızla gelişim göstermesi ve web tabanlı uygulamaların yaygın olarak kullanılmaya başlanması beklenmeyen bu durum karşısında eğitim faaliyetlerinin organize edilmesini kolaylaştıran en önemli unsurlardan biri olmuştur. Bu zor koşullar karşısında uygulamaya koyulan eğitim faaliyetlerinden uzaktan eğitim yüz yüze eğitimin alternatifi olarak kullanılabilir en etkili öğretim şekli durumuna gelmiştir.

12 Mart 2020 tarihinden 21 Eylül 2020 tarihinde okulöncesi ve birinci sınıfların yüz yüze eğitime başlayana kadar geçen sürede COVID-19 salgın hastalığı sebebiyle okullarda yüz yüze eğitime ara verilmiş eğitim öğretim faaliyetleri her kademe uzaktan eğitimle yürütülmeye başlanmıştır. Bu süre içerisinde MEB tarafından dijital eğitim platformu olan Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ile hem televizyon hem de internet vasıtasıyla ilköğretim, ortaokul ve lise düzeyindeki öğrencilere müfredat doğrultusunda canlı dersler verilmeye başlanmıştır. MEB'in 17 Ekim 2020 tarihli açıkladığı son verilerde 13 stüdyoda 112 branşta toplam 812 öğretmen önderliğinde her kademe için ayrı ayrı açılan üç televizyon kanalında canlı dersler sürdürülmektedir (MEB,2020). Ayrıca öğretmenler tarafından çeşitli uygulamalar aracılığıyla öğrencilere online dersler verilmeye devam etmektedir.

Yüz yüze eğitimin yürütülmesinin zor olduğu günümüzde uzaktan eğitim, eğitim faaliyetlerinin devamlılığını sağlamış, okullarda yüz yüze verilen eğitimin yerini alamayacağı düşünülse de eğitim sistemini büyük bir handikaptan kurtarmıştır. Bugün kullanmakta olduğumuz ve gelecekte de geliştirilerek eğitim hayatına katkı sunmaya devam edecek olan uzaktan eğitimin ilköğrencilerine uygun olup olmadığını gerekçeleriyle öğrenmek amacıyla yapılan bu çalışma eğitim sistemimizin geleceğine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın özel okullarda ve devlet okullarında ortak olarak yürütülmüş olması aradaki farkı ortaya koymakta ve var olan sorunları tespit edip düzeltilmesi açısından farkındalık yaratacağı düşünülmektedir.

2. YÖNTEM

Çalışmada özel okul ve devletokullarında görev yapan sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca çalışma elde edilen bilgileri doğrulamak ve olguları derinlemesine incelemek adına nitel araştırma yöntemlerinde kullanılan olgubilim deseni ile yürütülmüştür (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Amasya ili merkezinde özel okulda görev yapan gönüllü 8 sınıf öğretmeni ile Muş'un Malazgirt ilçesinde devlet okulunda görev yapan 8 gönüllü sınıf öğretmeni olmak üzere toplam 16 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken araştırmacıların içinde bulunulan şartlar doğrultusunda buldukları illerde araştırmayı yürütmelerinin uygun görülmesinden dolayı kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Özel okulda ve devlet okulunda görev yapan her sınıf kademesinden sınıf öğretmenleri ile görüşme yapılmıştır. Çalışma grubunu oluşturan Amasya ili merkezindeki öğretmenlerden kıdem yılı 10-20 arasında olan bir öğretmen 30-40 arasında yedi öğretmen bulunmaktadır. Muş Malazgirt'te görev yapan öğretmenlerin ise en kıdemlisi beş yıllık öğretmendir. İki öğretmenin meslekte ilk yılı iken bir öğretmenin ikinci yılıdır. Üç ve dört yıllık görev yapan iki öğretmen bulunmaktadır.

Tablo 1. Çalışma grubu demografik özellikleri

Amasya İli				Muş Malazgirt İlçesi		
Öğretmen	Cinsiyet	Sınıf Kademesi	Kıdem Yılı	Cinsiyet	Sınıf Kademesi	Kıdem Yılı
1	Kadın	1.sınıf	16	Kadın	1.sınıf	2
2	Erkek	2.sınıf	35	Kadın	1.sınıf	3
3	Kadın	2.sınıf	30	Kadın	1-2.sınıf	3
4	Kadın	2.sınıf	33	Erkek	2.sınıf	1
5	Kadın	3.sınıf	31	Erkek	3.sınıf	4
6	Kadın	3.sınıf	32	Erkek	3.sınıf	5
7	Erkek	4.sınıf	33	Kadın	3-4.sınıf	1
8	Kadın	4.sınıf	35	Erkek	4.sınıf	4

2.2. Veri Toplama Aracı

Araştırma kapsamında veri elde edebilmek amacıyla yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve uygulanmıştır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime bakış açılarını belirlemek amacıyla hazırlanan görüşme soruları nitel araştırmalar konusunda uzman öğretim üyesi tarafından incelenmiş ve gerekli düzenlemeler yapılmıştır. Görüşme soruları uzaktan eğitimin öğrenciye uygunluğunu, sürdürülmesi aşamasında öğretmenlerin karşılaştıkları avantaj ve dezavantajları tespit etmeyi amaçlayan 6 sorudan oluşmaktadır. Görüşme esnasında elde edilen verilerin daha güvenli ve hatadan arınmış bir şekilde raporlaştırılmasına imkân sağlamak için katılımcıların da izni alınarak ses kayıt cihazı kullanılmıştır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin toplanması aşamasında katılımcıların uygun oldukları zaman belirlenmiş 28 Eylül- 12 Ekim tarihleri arasında görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Katılımcıların onayları doğrultusunda alınan ses kayıtları yazılı doküman haline getirilmiş katılımcıların verdikleri bilgilerin doğruluğunu teyit etmeleri amacıyla gözden geçirmeleri sağlanmıştır. Ses kaydı istemeyen katılımcıların da verdikleri bilgiler görüşme esnasında not edilmiş ve düzenlenen son hali tekrar onlara sunularak teyit etmeleri sağlanmıştır. Veriler yazılı hale getirildikten sonra özel okul öğretmenleri gizlilik esasına uygun olarak Ö₁, Ö₂...Ö₈ olarak devlet okulu öğretmenleri ise D₁, D₂...D₈ olarak kodlanmışlardır. Verilerin analizinde önceden hazırlanan kodlar doğrultusunda analiz yapmaya olanak tanıyan içerik analizi kullanılmıştır. Katılımcılardan alınan veriler doğrultusunda kod listesinde bulunmayan kodlar eklenmiş ve bulgular bölümünde sunulmuştur. Görüşme formunun son sorusu olan 'Uzaktan eğitimde belirtilenlerin dışında başka zorluklar yaşıyor musunuz?' sorusu için katılımcılardan elde edilen verilerin analizi sonucunda farklı bir yanıt rastlanmadığından bulgular kısmında bu soruya tekrar yer verilmemiştir.

3. BULGULAR

Araştırma kapsamında elde edilen sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime ilişkin görüşlerini içeren veriler çalışmanın bu bölümünde tablolar ve doğrudan alıntılar yapılarak sunulmuştur.

3.1. Uzaktan Eğitimin İlkokul Öğrencilerine Uygunluğuna İlişkin Bulgular

Uzaktan eğitimin ilkokul öğrencilerine uygun olup olmadığı konusundaki öğretmen görüşleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Uzaktan Eğitimin İlkokul Öğrencilerine Uygunluğu Konusundaki Öğretmen Görüşleri

Özel Okul Öğretmenleri				Devlet Okulu Öğretmenleri			
Uygun	f	Uygun Değil	f	Uygun	f	Uygun Değil	f
Öğretmen merkezli eğitim	1	Süre	1	Üçüncü ve dördüncü sınıflar gelişimleri itibari ile uygun	1	Fiziksel, sosyal, duygusal gelişim yetersizliği	1
		Ekran bağımlılığı	2	Uygun fakat veli desteği gerekli	1	Ekran bağımlılığı	1
		Sosyalleşme	1			Farklı duylara hitap etmemesi	3
		Motivasyon	2			Yaparak yaşayarak öğrenme gerekliliği	4
		Eğitimde eşitlik ilkesine aykırı	2			Eğitimde eşitlik ilkesine aykırı	1
		Duygusal hassasiyet	5			Duygusal hassasiyet	3
		Bireysel farklılıklar	1			Uzaktan eğitimin çocuklar için soyut kalması	2
		İletişim zorluğu	2			İletişim zorluğu	1
		Yönetim zorluğu	2			Yönetim zorluğu	1

Uzaktan eğitimin ilkokul öğrencilerine uygunluğu konusunda alınan bilgiler doğrultusunda özel okul öğretmenlerinin 7’si uygun olmadığını belirtirken 1 öğretmen uygun olduğunu söylemiştir. Uygun olmadığını belirten öğretmenler daha çok bu yaş grubu öğrencilerin duygusal yönlerinin ağır bastığını ve uzaktan eğitimle çocuklara bu yönlerine yeterince dokunamadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca uygun olmadığını belirten öğretmenlerin bir kısmı uzaktan eğitimin, yüz yüze eğitimin sağlanamayacağı durumlarda (COVID-19 gibi) uygulanabilecek en iyi yöntem olduğunu söylemişlerdir.

Ö6: ‘Uzaktan eğitim ilkokul öğrencileri için uygun değil. Çünkü bu yaştaki öğrencilerin duygusallığı ön planda. Sizin bir bakışınız, bir saçıma okşamanız, bir gülümsemeniz o çocuk için çok önemli. Bu durum uzaktan eğitimde mümkün değil. Uzaktan eğitim yüz yüze eğitimi destekleyebilir ama tek başına ilkokul öğrencileri için uygun değil.’

Uzaktan eğitimin ilkokul öğrencileri için uygun olduğunu belirten bir özel okul öğretmeni ise öğrencilerin uzaktan eğitimde de yüz yüze eğitimde de dinleyen taraf olduğunu belirtmiştir.

Ö5: ‘Uzun süre ekranda olmaları dışında uzaktan eğitimin sorun yaratacak bir durumu yok. Sınıfta da olsa belirli bir noktada oturup dinleyecekler sonuçta. Yeterki öğrenci yazma konusunda olsun dinleme konusunda olsun gerekli özeni gösterebilsin. Yazıp dinlediği zaman anlayabiliyor anlayamadığı zaman da anlayamadığı yeri sorabiliyor.’

Uzaktan eğitimin öğrencilere uygunluğu konusunda devlet okulunda görev yapan öğretmenlerden 6’sı uygun olduğunu söylerken 1 kişi uygun olmadığını belirtmiştir. Bir öğretmen ise 3. ve 4. sınıf öğrencileri için uygun olduğunu 1. ve 2. sınıf öğrencileri için uygun olmadığını söylemiştir. Öğretmenler uygun olmamasının sebebini daha çok uzaktan eğitimin öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerini desteklememesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Yaparak yaşayarak öğrenmeden sonra öğretmenlerin üzerinde en çok durdukları diğer iki konu ise uzaktan eğitimin öğrencilerin farklı duylarına hitap etmediği ve duygusal ihtiyaçlarını gideremediği yönünde olmuştur.

D1: ‘İlkokul öğrencileri gelişim açısından teknolojik aletleri kullanma konusunda sıkıntılar çekmektedir. Çocukların gelişimleri yaparak yaşayarak öğrenmeye uygun olmadığından

uzaktan eğitim soyut gelmektedir. Ayrıca günde 6 saat oyun çağında bir çocuğun bilgisayar başında geçirmesi için fazla olmaktadır. Onun için uzaktan eğitim çok uygun değildir.’

3.2. Covid 19 Nedeniyle Yürütülen Uzaktan Eğitim Dersleri İçin Bilişim Teknolojisi Donanımın Yeterli Olup Olmadığını İlişkin Bulgular

COVID-19 nedeniyle yürütülen uzaktan eğitim dersleri için bilişim teknolojinin yeterli olup olmamasına ilişkin bilgiler Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Covid 19 Nedeniyle Yürütülen Uzaktan Eğitim Dersleri İçin Bilişim Teknolojisi Donanımın Yeterliliği konusundaki öğretmen Görüşleri

Özel Okul Öğretmenleri		Devlet Okulu Öğretmenleri	
Yeterli	F	Yeterli Değil	f
Büyük okul olma avantajı	1	Okulda imkân çok ama yine de aksaklıklar var	1
Teknik ekip	1		Öğrencilerin teknolojik kaynaklara ulaşma Zorluğu
İnternet	1		İnternet altyapısı
Akıllı tahta	3		Maddi imkansızlıklar
Kamera Sistemi	1		Aynı evde birden fazla öğrencinin olması
Akıllı kalem	2		
Teknolojik donanım	4		
Öğrencinin teknolojik kaynaklara ulaşma kolaylığı	2		

COVID-19 sebebiyle yürütülen uzaktan eğitim dersleri için bilişim teknolojilerinin yeterli olup olmadığına dair öğretmen görüşlerinde özel okul öğretmenlerinin 7’si yeterli olduğunu belirtmişken bir öğretmen eksiklerin olduğunu söylemiştir. Öğretmenlerin dördü genel olarak teknolojik donanımın yeterli olduğunu belirtirken bazıları ise özellikle akıllı tahtanın olmasının ve akıllı kalem uygulamasının işlerini oldukça kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Ayrıca öğretmenler kendi okulları açısından donanımın yeterli olduğunu belirtirken çevre okullardaki diğer öğretmenlerin ve Türkiye geneli düşündüğünde imkanların yetersiz olduğunu düşünmektedirler. Bir öğretmen ise teknolojik donanımın yeterli olduğunu fakat öğretmenlerin bu donanımı kullanmak konusunda yetersiz olduğunu dile getirmiştir.

Ö4: ‘...Fakat bir özeleştirme yapmak gerekirse öğretmen olarak bizler bu teknoloji kullanımı açısından yeterli donanıma sahip miyiz? Bence biraz daha geliştirilebilir. Her zaman bilgisayar öğretmenine her şeyi sormak zorunda olmamalıyız diye düşünüyorum. Bilgisayar dili program dili çoğunlukla İngilizce olduğu için de bu konuda yetersiz kalıyoruz.’

Ö7: ‘Bizim okulumuz adına çok güzel bir alt yapı oluşturuldu. Başta ufak tefek aksaklıklar yaşamış olsak da şu an çocuklar sınıftaymış gibi derslerimizi işliyoruz. Bizim hitap ettiğimiz çocukların da sosyo- ekonomik düzeyi yüksek olduğu için evde internetleri, gerekli bilgisayar donanımları var. Ama tabii ki çevremizdeki öğretmen arkadaşlarımızdan duyular alıyoruz. İnternetin sürekli kesildiğini, ders işlenirken sürekli sıkıntılar yaşadıklarını ifade ediyorlar. Biz bu konuda çok sıkıntı yaşamıyoruz. Ama Türkiye geneline düşündüğümüzde eksiklerimiz var.’

Teknolojik donanım yeterliliği konusunda devlet okulu öğretmenlerinden alınan verilerde ise öğretmenlerin hepsi teknik donanımın yetersiz olduğunu belirtmişlerdir ve en büyük problemin öğrencilerin teknolojik kaynaklara ulaşamaması ve internet altyapısının yetersiz olması yönündedir. Ayrıca öğretmenler öğrencilerinin evlerinde akıllı telefon ya da tablet olmasına rağmen kardeş sayısı fazla olmasından dolayı çocukların derse katılmadıklarını belirtmişlerdir.

D2: ‘Bulduğumuz bölge açısından kesinlikle yetersizdir. İnternet sahibi olmak isteyen aileler altyapı eksikliği nedeniyle bu imkana sahip olamamakta. Ailede kardeş sayısı göz önünde bulundurulduğunda ailedeki çocukların hepsine tablet veya telefon sağlamak zor oluyor.’

D5: ‘Öncelikle öğretmenler olarak bu bölgede kendimiz bile internete bağlanmakta sorun yaşarken öğrenciler daha fazla sorun yaşadılar. Özellikle köy okullarında daha fazla etkileniyor.’

Köyde evde tek akıllı telefon var ve evde çok fazla öğrenci olunca fazlaca sıkıntı oluyor canlı ders vs olaylarında. Evde bulunan cihaz da genelde babasında ve baba da evde olmazsa çocuk katılamıyor. O yüzden eğitim öğretimden geri kalıyorlar. Ayrıca teknoloji donanımı olsa bile internete bağlanma konusunda sorun yaşanıyor.'

3.3. Yürütülen Uzaktan Eğitim Faaliyetlerine Velilerin Katkısına Yönelik Öğretmen Görüşleri

Yürütülen uzaktan eğitime veli katkısının olup olmadığına yönelik öğretmenlere sorulan soruda elde edilen veriler Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Uzaktan Eğitime Velilerin Katkısına İlişkin Öğretmen Görüşleri

Özel Okul Öğretmenleri		Devlet Okulu Öğretmenleri					
Oluyor	f	Olmuyor	f	Oluyor	f	Olmuyor	f
Çocuğun düzenli derse katılması	2	Velilerin katkısı oluyor fakat önyargılı yorumların duyulması, öğrencinin yanına oturup dersi dinlemesi olumsuz tarafı (Ö ₃).	1	Teknik donanım sağlama	1	Velilerin eğitime önem vermemesi	2
Fiziksel ortam hazırlama	2					Uzaktan eğitimi ciddiye almama	1
İletişim	5					Her şeyi öğretmenden bekleme	1
Teknik donanım sağlama	3					Uzaktan eğitim programlarının İngilizce olması	1
Öğrenci kontrolü sağlama	3					Teknolojik sıkıntılar (İnternet, bilgisayar olmaması)	1
Teknolojik araç gereçlerin kullanımı	3					Uzaktan eğitim yapamadım o yüzden velinin de katkısı olamadı (D ₇)	1
Herhangi bir aksaklıkta müdahale etme	1						

Yürütülen uzaktan eğitime velilerin katkısı olup olmadığını belirlemek amacıyla sorulan bu soruya özel okulda çalışan öğretmenlerin hepsi katkı sağladıkları yönünde fikir beyan etmişlerdir. Buna karşılık devlet okulunda çalışan öğretmenlerin birisi hariç diğerleri katkı sunmadıklarını söylemişlerdir. Katkı sağladıklarını söyleyen özel okul öğretmenleri bunun daha çok öğrencilerle iletişim sağlamada aracı oldukları şeklinde olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca teknik donanım sağlama, öğrencinin kontrolünü sağlama ve bilgisayar tablet gibi teknolojik aletlerin kullanımında çocuklara yardımcı olma gibi konularda da çok yardımcı olduklarını dile getirmişlerdir.

Ö₅: 'Çok fazla olduğunu düşünüyorum. Uzaktan eğitim programını kurup kullanımını öğrenmeleri, hazırlanan ders programına öğrencilerin düzenli bir şekilde katılmaları hepsi velinin katkısı. Veli olmadan bu iş zor yürürdü. Gerekli özeni göstermeyen velilerin çocuklarına ulaşmamız kolay olmazdı. Velilerimin hepsi bu özeni gösterdi. Telefonla uzaktan eğitime katılıyorlardı. Olmadı çocuklarına tablet aldılar. Tablet yeterli gelmedi bilgisayar aldılar. Bu konuda bize çok yardımcı oldular.'

Devlet okulu öğretmenleri velilerin teknolojik sorunları aşamadığından dolayı öğrencilere yardımcı olamadıklarını uzaktan eğitime hatta yüz yüze eğitime dahi gerekli önemi vermediklerini belirterek öğrencilere destek vermekten kaçındıklarını söylemişlerdir. Öğretmenlerden birisi de imkansızlıktan ötürü kendisinin uzaktan eğitim yapamadığını bu sebeple bu konuda velilerden de bir destek bekleyemediğini belirtmiştir.

D₁: 'Bulduğum bölge itibariyle eğitim burada geri planda kalıyor. Orta öğretimden sonra öğrencilerin çoğu okula devam etmiyor. Velilerin büyük çoğunluğu eğitime önem vermiyor. Eğitim için harcanacak parayı boşuna harcanmış para gözüyle bakıyorlar. Maddi manevi velilerin uzaktan eğitime katkısı özellikle uzak köylerde çok az.'

D₃: 'Eğitim üç ayaklıdır; Öğretmen-öğrenci-veli. Bu üç ayaktan biri olan veli hiç yok. Diğeri de öğrenci aksak. Bu tabloda tek başına öğretmen de bir noktaya kadar gelebiliyor.'

3.4. Yürütülen Uzaktan Eğitimde Öğretmenleri En Çok Zorlayan Derse İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yürütülen uzaktan eğitim derslerinde öğretmenleri en çok zorlayan derslerin neler olduğu Tablo 5'de verilmiş ve gerekçeleri açıklanmıştır.

Tablo 5. Uzaktan Eğitimde Öğretmenlerin Zorlandığı Dersler ve Gerekçelerine İlişkin Öğretmen Görüşleri

Okullar		f	Devlet Okulu		f
Dersler	Özel Okul				
Matematik	Uygulama gerektirmesi	3	Anlaşılması zor ders olması		4
	Anında dönüt düzeltme zorluğu		Uygulama gerektirmesi Gösterip yaptırma uygulamaları gerektirmesi Somut işlemler döneminde olan bu çocuklar için materyal kullanımı		
Türkçe	Motivasyon kaybı Teknolojik sorunlar (Parça okurken sesin kesik kesik gelmesi dinleyenlerin sıkılmasına sebep oluyor-Ö ₇)	3	Anlaşılması zor ders olması		1
İlk Okuma-Yazma			Ses öğretimi aşamalı bir durum olduğu için o yaştaki çocuğun algılaması zor-D ₈ Uzaktan uygulama zorluğu Dönüt düzeltme zorluğu		2
Fen Bilimleri	Deney yapma ve yaptırma zorluğu	1	Somut materyal gerektirmesi		1
Sosyal Bilgiler	Motivasyon kaybı Dikkat sürelerinin kısa olması	2			
Hayat Bilgisi	Dikkat sürelerinin kısa olması	1			
Görsel Sanatlar			Uygulamalı olarak yapılması		1
Beden Eğitimi			Uygulamalı olarak yapılması		1
Ders Yapamayan			Canlı ders yapamadığım için hangi ders zorlar emin değilim ama materyal gerektirdiği için matematik olabileceğini düşünüyorum-D ₇		1
Zorluk Yaşamayan	Teknoloji imkân	2			

Elde edilen verilere göre yürütülen uzaktan eğitimde her iki okul türünde de öğretmenlerin en fazla zorlandıkları derslerin başında matematik dersi gelmektedir. Öğretmenler bunun gerekçesi olarak da matematik dersinin öğrencilerin uygulama yapmaları gereken bir ders olması ve uzaktan eğitimde öğretmenlerin onların yaptıkları uygulamaları yeterince kontrol edememesidir. Bir diğer sebep ise somut işlemler döneminde olan çocukların dersi daha iyi anlayabilmeleri için materyal kullanımına uygun olmamasıdır.

D₅: 'Ben matematik derslerini materyal yardımı ile işliyorum. Çocukların o kazanımları uygun bir şekilde öğrenmeleri için materyale dokunmaları gerekir. Uzaktan eğitim ile ders yapmaya çalışınca çocuk sadece iki boyutlu olarak kameradan görüyor...'

Ö₆: 'En çok zorlayan ders matematik. Çünkü tüm çocukları aynı anda kontrol edemiyorsunuz. Bazı çocukları gözden geçiriyorsunuz. Bir ders iki ders sonra o çocuğa sıra geldiğinde ta üç ders önceki yanlışını görüyorsunuz. O da bizi zaman olarak kısıtlıyor...'

Sosyal bilgiler, Türkçe ve hayat bilgisi dersinde zorlanan özel okul öğretmenleri genel olarak sözel ağırlıklı derslerde öğrencilerinin yeterince odaklanamadıklarını ya da teknolojik aksaklıklardan dolayı dersin yeterince akıcı geçmediğini ve çocukların sıkıldıklarını dile getirmişlerdir. Ayrıca öğretmenlerden birisi fen

bilgisi dersi için uzaktan eğitimde ekranda deney yaparak çocukların ilgisini canlı tutabileceğini söylerken bir diğeri deney yapamamaktan ötürü derste zorlandığını belirtmiştir. Devlet okulu öğretmenlerinden birisi de görsel sanatlar ve beden eğitimi gibi derslerin uygulamalı olduğu için yürütülemediğini belirtmiştir.

Ö₇: 'Ne kadar şartlarımız iyi olsa da Türkçe parçalarını okurken seslerin kesik kesik gelmesi, okuma metnini okurken dinleyen arkadaşlarının sıkılması gibi zorluklar olabiliyor. Deney yapılması gereken fen bilgisi dersinde aynı ortamda olamamak gibi sıkıntılar var...'

Ö₈: 'Matematik gibi sayısal dersler daha rahat geçiyor. Ama sözel dersler çocukları biraz sıkıyor. İster istemez dikkatleri dağılıyor. Fen de mesela bir deney gösterebiliyorsun. Dersin içeriğini zenginleştirebiliyorsun. Ama Türkçe, hayat bilgisi gibi dersler çocuğa derse kendini verme açısından daha zor geliyor.'

3.5. Yüz Yüze Yürütülen Öğretim Programının Uzaktan Eğitim İçin de Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Yüz yüze yürütülen öğretim programının uzaktan eğitim için de uygun olup olmadığı konusunda öğretmenlerden alınan veriler Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Yüz Yüze Yürütülen Öğretim Programının Uzaktan Eğitim İçin Uygunluğuna İlişkin Öğretmen Görüşleri

Uygun	Özel Okul Öğretmenleri		Devlet Okulu Öğretmenleri		
	f	Uygun değil	f	Uygun değil	
		Yöntem ve teknikler uygun değil (gezi gözlem, deney vb.-Ö ₁)	1	Birleştirilmiş sınıflar için fazla yoğun	1
		Pekiştirme için yeterli zamanın olmaması	1	Pekiştirme zor sadece konunun özü verilebiliyor-D ₃	1
		Bazı kazanımların uygulama düzeyinde olması	1	Zaman yetersiz	2
		Uzaktan eğitimde çevresel faktörlerden daha fazla etkilenme	1	Her açıdan yetersiz. Normal öğretim şekli olarak değil destekleyici bir öğretim olarak uzaktan eğitim kullanılabilir-D ₄ , D ₇	2
Program uygun zaten içerik olarak da sadeleştirildi fakat yüz yüze eğitim ile aynı verim sağlanamıyor-Ö ₇	1		1	Uygulama gerektiren dersler için kullanışlı olmama	1
		Yeterli ölçme değerlendirilmenin sağlanamaması	1	İşbirlikli çalışmaları gerektiren kazanımlar için uygun değil	1
		Kazanım sayısı fazla	1	Kazanım sayısı fazla.	4
		Dikkat çekme ve güdüleme zorluğu	1		
Uygulan fakat yavaş öğrenenler için biraz sorun oluşturuyor-Ö ₄	1				

Yüz yüze yürütülen öğretim programlarının uzaktan eğitim için de uygun olup olmadığına ilişkin öğretmen görüşlerinde özel okul öğretmenlerinden ikisi dışında geri kalanları uygun olmadığını belirtmiştir. Uygun olduğunu söyleyen öğretmenlerden birisi programın uygulanabilir olduğunu fakat yavaş öğrenen öğrenciler için sorun olabileceğini söylemiştir.

Ö₃: 'Uygun olduğunu düşünmüyorum. Bu olay sekiz katlı apartmana asansör olmadan eşya taşımaya benziyor. Yüz yüze eğitimin programını vermeye çalışıyoruz biz şu anda. Çünkü bir ay iki ay sonra yüz yüze eğitime geçeceğimizi düşündüğümüz için vermeye çalışıyoruz. Deseler ki altı ay yüz yüze eğitim yok altı ay boyunca çocuklara uzaktan eğitimle yüz yüze eğitim programını veremezsin. Hem program çok yoğun hem de bizim kazanımlarla amacımız çocuğun öğrendiklerini günlük hayatta uygulamasını sağlamak. Biz uzaktan eğitim ile hem bunu göremiyoruz hem de ne kadar başarılı olduğumuzu ölçemiyoruz.'

Ö4: 'Evet uyguluyoruz. Sorun olmuyor. Fakat yavaş öğrenen öğrenciler için biraz sorun oluşturabiliyor. Onlarla özel ilgilenemediğimiz için onlar programın biraz daha gerisinde kalabiliyorlar.'

Devlet okulu öğretmenlerinin hepsi yüz yüze yürütülen programın uzaktan eğitime uygun olmadığını söylemişlerdir. Bu durumun gerekçesi olarak da öğretmenlerin yarısı kazanımların yoğun olduğunu belirtmiştir. Öğretmenlerden ikisi programın her açıdan yetersiz olduğunu söylemiş ve yüz yüze eğitime yardımcı bir öğretim şekli olarak uzaktan eğitimin uygun olduğunu dile getirmiştir.

D6: 'Birleştirilmiş sınıf okuttuğum için çok fazla kazanım var. Bu konular uzaktan eğitim için fazla kalabalık ve işlenmesi zor. Belki seyreltilmiş bir program hazırlırsa daha uygun olur. Böylece belki uzaktan eğitimi daha verimli kullanmış oluruz. Bu şekilde uzaktan eğitimde işimiz daha da zorlaşıyor. Özellikle birleştirilmiş sınıflı okullarda.'

D7: 'Yüz yüze eğitim programı bile ülkenin her bölgesinde çocuklara uygun olduğu konusunda endişeliyim. Uzaktan eğitim için de uygun değil bence çünkü müfredat aşırı derece de yüklü. Çocuklarda internet var mı ya da uzaktan eğitimle konuları öğretebildik mi, yeterince örnek verdik mi gibi konularda yetersiz kalıyor.'

4. TARTIŞMA

2019 yılının sonlarında baş gösteren ve 2020 yılının ikinci yarısında hala ilk günkü etkisi ile insan sağlığını tehdit etmeye devam eden COVID-19 salgını tüm dünya genelinde toplumların birçok alışkanlıklarını değiştirmiş, ön yargıyla yaklaştıkları birçok durumu daha ılımlı karşılamalarına neden olmuştur. Bu konunun en yaygın örneği kitleleri ilgilendiren eğitim alma ve eğitim verme hususunda uzaktan eğitim faaliyetlerinin baş rolde olacağı düşüncesidir. Kimsenin aklına gelmeyen, aklına gelse dahi mantıken kabul görmeyen bu konu COVID şartlarında dünya genelinde eğitim hizmetlerinin kurtarıcısı niteliğine bürünmüştür. Fakat bu durum teknolojik yeterliliğe sahip olmayan yerlerde aynı etkiyi yaratamamıştır. Bunun yanı sıra teknolojik açıdan yeterli olsa dahi uzaktan eğitim, eğitim sistemindeki ve öğretmen bakış açısındaki bazı farklılıklardan dolayı tam amacına ulaşamamıştır.

Uzaktan eğitimi ilkökul öğretmenlerinin bakış açısıyla ele aldığımız bu makalede öğretmenlere ilk olarak uzaktan eğitimin ilkökul öğrencileri için uygun olup olmadığı sorulmuştur. Bu soruya verilen cevaplarda öğretmenlerden biri yüz yüze eğitimde de uzaktan eğitimde de öğretmenin merkezde her iki şekilde de öğrencinin dinleme durumunda olduğunu ve bu yüzden de uzaktan eğitimi uygun gördüğünü belirtmiştir. Fakat bu durumun 2005 yılında öğretim programına giren öğrencinin merkezde olduğu öğretmenin rehber görevinde olduğu yapılandırıcılık yaklaşımına ters düşmektedir (Sönmez, 2017). Uzaktan eğitimin ilkökul öğrencileri için uygun olduğunu düşünen devlet okulu öğretmenleri ise üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerinin gelişmelerinin bu eğitim şekline uygun olduğunu belirtmişlerdir.

Çalışmada on üç öğretmen uzaktan eğitimin ilkökul öğrencileri için uygun olmadığını söylemişlerdir. Uygun olmadığını söyleyen özel ve devlet okulu öğretmenlerinin ortak kanısı uzaktan eğitimin, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamadığı, ekran bağımlılığına sebep olduğu, öğrencilerin duygusal ihtiyaçlarına cevap vermediği, iletişim ve yönetim zorluğuna sebep olduğu yönündedir. Öğretmenlerin belirttiği ekran bağımlılığı, duygusal ihtiyaçlara cevap verememe, yönettim zorluğu gibi etkenler uzaktan eğitimin öğrenciler üzerindeki dezavantajları olarak düşünülebilir. Buna karşın fırsat eşitliliği sağlayamama konusu uzaktan eğitime ulaşamamasından kaynaklanan öğrencileri daha fazla dezavantajlı konuma düşüren bir durum olarak ortaya çıktığı bu süreçte net olarak görülmüştür. Uşum'da (2004), uzaktan eğitimin duyuşsal ve psiko-motor becerilerin kazandırılmasında etkili olmadığını etkileşimin az olmasından kaynaklı iletişim sıkıntılarının yaşanabildiğini belirtmesi öğretmenlerin görüşlerini doğrular niteliktedir.

Uzaktan eğitimin ilkökul öğrencileri için uygun olmadığını söyleyen devlet okulu öğretmenleri özel okul öğretmenlerinden farklı olarak uzaktan eğitimin öğrencilerin yaparak yaşayarak öğrenmelerine fırsat vermediğini, farklı duyu organlarına hitap etmediğini ve öğrenciler için soyut olduğunu belirtmişlerdir. Öğretmenlerin bu görüşleri Edgar Dale'nin yaşantı konisinde belirttiği öğrenmenin somuttan soyuta olduğu ve yaşantı yoluyla tüm duyu organlarına hitap eden bilgilerin daha kalıcı olacağı görüşüyle tamamen uyum göstermektedir (Dwyer, 2010).

Öğretmenlere sorulan yürüttükleri uzaktan eğitim faaliyetlerinde bilişim teknolojilerinin yeterli olup olmadığı konusundaki verdikleri yanıtta özel okul öğretmenlerinin hepsi imkanlarının fazla olduğunu

belirtirken devlet okulu öğretmenlerinin hepsi hem kendileri hem öğrenciler için imkanların yetersiz olduğunu dile getirmişlerdir. Yeterli olmadığını söyleyen öğretmenler genel olarak internetin altyapısının yetersiz olduğunu ve öğrencilerin teknolojik araç gereçlere ulaşma zorlandıklarını belirtmişlerdir. Bu durum ise bir taraftan özel okullar ile devlet okulları arasındaki farkı COVID-19 sürecinde derinleştirmekte diğer taraftan devlet okulları için teknolojik iyileşmeyi desteklemek amacı ile yürütülen projelerin de ne ölçüde başarılı olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca 21. Yüzyılda 4,5G-5G internet hızından bahsedilirken hala internetin ulaşamadığı yerlerin de olması tartışılmaya değer bir konu olarak görülmektedir.

Yürütülen uzaktan eğitim faaliyetlerine velilerin katkısının olup olmadığını tespit etmek amacıyla sorulan soruda özel okul öğretmenlerinin hepsi katkılarının olduğunu belirtirken devlet okul öğretmenlerinden 7'si olmadığını sadece 1 öğretmen katkılarının olduğunu belirtmiştir. Katkısı oluyor diyen özel okul öğretmenleri bunun daha çok uzaktan eğitim boyunca çocuklarla iletişim kurma konusunda katkılarının olduğunu söylemişlerdir. Ayrıca teknolojik imkân sağlama, teknoloji kullanımı ve çocukların denetimi açısından da katkı sundukları dile getirilmiştir.

Devlet okulu öğretmenlerinden alınan bilgiler doğrultusunda ise velilerin uzakta eğitime destek olmama gerekçelerinden en dikkat çeken velilerin eğitime yeterli önemi vermemesidir. Ayrıca öğretmenler velilerin uzaktan eğitimi ciddiye almadıklarını ve teknolojik imkansızlığa sahip olduklarını söylemişlerdir. Okullar arasında bu farkın oluşma sebebi olarak ise her iki okul türü için de veli profilinin eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik durumundan kaynaklandığı düşünülebilir. Palavan ve Donuk (2016) elde edilen bulgulara paralel olarak çalışmalarında, kırsal kesimlerde öğretmenin velilere ilişkin yaşadıkları sorunların velilerin okullara ve öğrencilere karşı ilgisiz oldukları, öğrencilerin araç gereçlerini temin etmede yetersiz kaldıklarını, çocukların eğitim öğretim görmelerine karşı olumsuz tutumlara sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenlere, yürüttükleri uzaktan eğitim süreci boyunca en fazla zorlandıkları dersin ne olduğu sorulduğunda verilen cevaplar devlet okulu öğretmenleri için matematik dersi, özel okul öğretmenleri için ise matematik ve Türkçe dersleri olduğu belirlenmiştir. Matematik dersinde zorlanan öğretmenler bunun sebebini çocukların uygulama yapması gerektiği ve yaptıkları uygulamalara öğretmenler tarafından anında dönüt düzeltme verilememesinden kaynaklandığını belirtmişlerdir. Türkçe ve diğer sözel derslerin işlenişindeki zorluğun ise, okuma ve dinlemeye yönelik dersler oldukları için öğrencilerin dinlerken belli süre sonra odaklanmakta sorun yaşamalarından ve sıkılmalarından kaynaklandığı dile getirilmiştir.

Özçelik'e (2014) göre, okullarda grupta öğrenmelerde öğretmenden öğrenciye, öğrenciden öğretmene gerekli dönütler alınmaması önemli sorunlara sebep olabilmektedir. Bunun yanı sıra dönüt ve düzeltme işlemlerinin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi de hem zaman açısından yarar sağlayacak hem de dönüt ve düzeltmenin sağlıklı ilerlemesi, öğrencide başarıyı getirecek ve bununla birlikte derse karşı ilgi ve istek de artacaktır. Öğrencilerinin bir arada buldukları gerçek sınıf içerisinde dahi dönüt ve düzeltme öğretmeni zorlayabilmekte iken sanal sınıflarda, özellikle matematik gibi öğrencinin katılımının sürekli olması gereken derslerde oldukça zor ilerleyeceği aşıkardır.

Matematiğin yanı sıra Türkçe gibi sözel içerikli derslerde öğrencilerin sıkılması ve odaklanma sorunları yaşaması, öğretmenlerin gelenekselci ders işleme anlayışlarını uzaktan eğitime de entegre etmelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. 21. Yüzyılda artık yapılandırmacı yaklaşımdan bahsedilen bir eğitim anlayışının, normal sınıf ortamından bile uzaklaşması gerekirken çocuklarla yüz yüze olunmayan sanal sınıflara taşınmasıyla öğrenme olayının daha fazla zorlaştığı görülmektedir. Uzaktan eğitim eşzamanlı ve eşzamansız gerçekleşebilen bir eğitim şeklidir. Bu durum öğrenciye kendisinin aktif olabileceği ve öğrenmesini kendisinin yönetebileceği bir ortam sunmaktadır (Arslan, 2015). Fakat öğrencilerin uzaktan eğitimden en üst seviyede yararlanabilmesi için eğitimde gelenekselciliği terk edip öğrenciye nasıl öğreneceği konusunda rehber olunabilecek bir anlayış benimsenmelidir.

Yüz yüze yürütülen öğretim programının uzaktan eğitim için de uygun olup olmadığını araştırmak amacıyla sorulan bu soruya özel okul öğretmenlerinden ikisi uygun olarak görmekte iken altı öğretmen uygun olmadığını söylemiştir. Uygun olduğunu söyleyen öğretmenler içeriğin yoğun olmadığını bu yüzden bir sıkıntı yaşamadıklarını söylemişlerdir. Uygun olmadığını söyleyen öğretmenlerden biri ise içeriğin çok yoğun olduğunu belirtmiş ve diğer iki öğretmenle çelişir fikir sunmuştur. Bunun yanı sıra uygun olmadığını söyleyen diğer özel okul öğretmenleri bazı yöntem ve tekniklerin uygun olmaması, pekiştirme için yeterli zamanın olmaması, bazı kazanımların uyulama düzeyinde olması, yeterli ölçme ve değerlendirilmenin sağlanamaması ve dikkat çekme ve güdülemede zorlandıklarını ifade etmişlerdir.

Devlet okulundaki öğretmenlerin tamamı öğretim programlarının uygunluğu konusundaki soruya uygun değildir yanıtını vermiştir. Gerekçe olarak ise birleştirilmiş sınıfların kalabalık olmasını, pekiştirme zorluğu yaşamalarını, zaman yetersizliğini, işbirlikli çalışmalar için uygulanamamasını ve kazanım sayısının fazla olmasını göstermişlerdir. Yapıcı ve Leblebicier (2007) çalışmasında, öğretim programının uygulanmasını köy ve kent açısından değerlendirmişler ve fiziksel alt yapı olanaklarının yetersizliği, laboratuvar, kütüphane, bilgisayar ve diğer teknolojik araçların eksikliği, hizmetiçi eğitimin yetersizliği köy aleyhinde programın uygulanmasını zorlaştırdığını ifade etmişlerdir.

COVID-19 salgınının etkisiyle uzaktan eğitim, her kademedede eğitim uygulamalarına hızla dahil olmuş ve bundan sonra da varlığını sürdürmeye devam edecek gibi görünmektedir. Bu sebeple her öğrencinin var olan eğitim alma hakkını göz önünde bulundurarak fırsat eşitliği sağlanmalıdır. Bu kapsamda öğretmenlerin uzaktan eğitim konusunda yeterli bilgiye sahip olma ve kaynak açısından, Türkiye'nin her bölgesindeki öğrenci ve velilerin ise teknolojik imkanlar açısından desteklenmeleri gerektiği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Atalay, N., & Anagün, Ş. (2014). Kırsal alanlarda görev yapan sınıf öğretmenlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımına ilişkin görüşleri. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 2(3), 9-27.
- Bauer, J., & Kenton, J. (2005). TowardtechnoKitleleri ilgilendiren eğitim logyintegration in theschools: Why it isn'thappening. *Journal of technologyandteachereducation*, 13(4), 519-546.
- Dwyer, F. (2010). Edgar Dale'scone of experience: A quasi-experimentalanalysis. *International Journal of Instructional Media*, 37(4), 431-438.
- Eygü, H., & Karaman, S. (2013). A study on thesatisfactionperceptions of thedistanceeducationstudents. *Kırıkkale UniversityJournal of socialSciences*, 3(1), 36-59.
- İşman, A. (2008). Uzaktan Eğitim. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Kaçan, A., & Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki Uzaktan Eğitim Programlarına Bir Bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Kırık, A. M. (2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye'deki durumu.
- Koçer, H. E. (2001). *Web tabanlı uzaktan eğitim* (Doctoraldissertation, Selçuk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü).
- Loukas, A. (2007). What is schoolclimate. *Leadershipcompass*, 5(1), 1-3.
- ÖZBAY, Ö. (2015). Dünyada ve Türkiye'de Uzaktan Eğitimin Güncel Durumu. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, (5), 376-394.
- Özçelik, D.A. (2014). *Eğitim Programları ve Öğretim*, Pegem Akademi, Ankara
- PALAVAN, Ö., & DONUK, R. (2016). Kırsal kesimde görev yapan öğretmenlerin sorunları. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 109-128.
- Şad, S. N., & Arıbaş, S. (2010). Bazı gelişmiş ülkelerdeteknoloji eğitimi veTürkiye için öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 40(185), 278-299.
- <http://yegitek.meb.gov.tr/> Erişim Tarihi: 22.10.2020
- Yapıcı, M., & Leblebicier, N. H. (2007). Teachers' viewswithregardtonewprimaryschoolcurriculum. *Elementary Education Online*, 6(3).
- Yapıcı, Ş. & Yapıcı, M. (2017). *Eğitim Psikolojisi*, Anı Yayıncılık, Ankara
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık

EK

Öğretmen Görüşme Formu

Tarih ve Saat.....

Görüşmeci.....

Merhaba, ben Seda ARSLAN. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bölümü'nde doktora öğrencisiyim. Öğretmenlerin Covid-19 sebebiyle yürüttükleri uzaktan eğitime bakış açılarını tespit etmek amacıyla bir araştırma üzerinde çalışıyorum. Sizin vereceğiniz bilgileri oldukça önemsiyor ve çalışmaya büyük katkı sağlayacağını düşünüyorum. Katılarınız için şimdiden teşekkür ediyorum. Görüşme süresince aktaracağınız tüm bilgiler gizli tutulacaktır. Ayrıca araştırma raporu hazırlarken görüşmeci isimleri rapora yansımacaktır.

Görüşmeye başlamadan önce söylediklerim ile ilgili sormak istediğiniz bir şey var mı?

Görüşmeyi izin verirsiniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizin için bir sakıncası var mı?

Görüşmenin tahminen yarım saat süreceğini düşünüyorum. Hazırsanız görüşmeye başlamak istiyorum.

Sorular

1. Uzaktan eğitimin ilkökul öğrencilerine uygunluğu açısından ne düşünüyorsunuz? Açıklar mısınız?
2. Covid 19 nedeniyle yürütülen uzaktan eğitim dersleri için bilişim teknolojisi donanımın yeterli olup olmadığını nedenleri ile birlikte açıklar mısınız?
3. Yürüttüğünüz uzaktan eğitim faaliyetlerine velilerin katkısı oluyor mu? Açıklar mısınız?
4. Bir sınıf öğretmeni olarak yürüttüğünüz uzaktan eğitim uygulamasında sizi en çok zorlayan ders (Türkçe, matematik..) hangisi oluyor? Neden?
5. Yüz yüze yürütülen öğretim programının uzaktan eğitim için de uygun olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklar mısınız?
6. Uzaktan eğitimi yüz yüze eğitim ile karşılaştırdığımızda bir öğretmen olarak yukarıda belirttiğiniz zorlukların dışında yaşadığınız diğer zorluklar nelerdir? Açıklar mısınız?

